

Vergaderjaar 2021–2022

32 824

Integratiebeleid

nr. 348

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 oktober 2021

Via deze brief wil ik uw Kamer informeren over de uitkomsten van de brede verkenning naar verbetermogelijkheden voor het huidige inburgeringsstelsel. Voordat ik dat doe wil ik uw Kamer op de hoogte stellen van de stand van zaken rondom de onderwijsroute in het nieuwe inburgeringsstelsel.

Onderzoek kostenopbouw onderwijsroute

In het commissiedebat van 28 juni jl. (Kamerstuk 32 824, nr. 343) zijn zorgen over de onderwijsroute aan de orde geweest en naar aanleiding daarvan, het lopende onderzoek naar de kostenopbouw van de onderwijsroute. Dit rapport is op 17 september jl. opgeleverd en de uitkomsten hiervan zijn in een bestuurlijk overleg met VNG en de MBO Raad, NRTO, VSNU, VH, UAF en Divosa op 4 oktober jl. besproken. De Ministers van SZW en OCW hebben een goed en constructief overleg gehad met alle betrokken partijen over de onderwijsroute en de knelpunten. Financiering speelt daarbij een rol, maar ook andere zaken – zoals voldoende groeps-grootte in de onderwijsroute – spelen mee. Op korte termijn wordt dit bestuurlijk overleg voortgezet, waarbij de eventuele oplossingsrichtingen worden besproken. Over de uitkomsten ervan zal ik uw Kamer zo snel mogelijk daarna informeren. Ik hecht er waarde aan om uw Kamer ruim voor het commissiedebat van 27 oktober aanstaande te informeren over de uitkomsten van het onderzoek, daarom stuur ik u hierbij het onderzoeksrapport toe¹.

Brede verkenning verbetermogelijkheden huidig stelsel

De Wet inburgering 2013 (hierna Wi2013) is destijds bewust opgesteld als een strenge wet. Ook werd de verantwoordelijkheid van de inburgeraar

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

versterkt. Onder andere uit de wetsevaluatie in 2018² bleek al dat de wet gebaseerd is op een aantal veronderstellingen en uitgangspunten die in de praktijk niet of slechts gedeeltelijk realistisch bleken te zijn. Eén daarvan is dat inburgeraars goed in staat zouden zijn hun eigen weg te vinden in het inburgeringsstelsel en zelfstandig zouden kunnen bepalen hoe aan de inburgeringsplicht te voldoen. Gaandeweg is de regering anders naar het huidige systeem gaan kijken. Een gevolg hiervan is, dat is besloten tot een ingrijpende hervorming van het inburgeringsstelsel. In het nieuwe stelsel wordt de inburgeraar onder andere meer begeleid tijdens het inburgeringstraject. Ook is er meer maatwerk mogelijk.

Inburgeraars onder het huidig stelsel blijven echter onder dit stelsel vallen. Hoewel dit een bewuste keuze is geweest in het kader van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid, is het voor de inburgeraars onder de Wi2013 natuurlijk lastig om te moeten accepteren dat zij niet gebruik kunnen maken van de voordelen van de nieuwe wet die op 1 januari 2022 inwerking treedt. Met het oog op de nieuwe wet heb ik eerder al met gemeenten afspraken gemaakt over de begeleiding van de inburgeraars onder het huidige stelsel.³ Daarbij worden asielmigranten die vanaf 1 juli 2021 inburgeringsplichtig worden, door gemeenten zo veel mogelijk begeleid in de geest van de nieuwe wet. In aanvulling daarop heb ik met de inzichten van nu opnieuw gekeken naar de Wi2013 en de positie van de veelal kwetsbare groep inburgeraars daarin.

Ik heb uw Kamer begin dit jaar per brief geïnformeerd over het voornemen tot deze brede verkenning naar verbetermogelijkheden voor het huidige inburgeringsstelsel.⁴ Het afgelopen half jaar heb ik onder andere met DUO, de VNG en andere betrokken organisaties gekeken naar potentiële verbetermogelijkheden binnen het huidige inburgeringsstelsel. Daarbij is ook, naar aanleiding van de kinderopvangtoeslagaffaire en in lijn met de motie van de leden Ploumen en Jetten⁵, gekeken naar hardheden binnen het huidige stelsel. Tevens is vooruit gekeken naar de uitfasering van het huidige stelsel de komende jaren, en wat daarin gedaan kan worden om deze uitfasering zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Hierbij wil ik uw Kamer – in lijn met mijn toezegging tijdens het commissiedebat van 28 juni jl. – informeren over de uitkomsten van de verkenning. Uit de verkenning zijn meerdere voorstellen gekomen. Sommige daarvan zijn vrij concreet en sommige behoeven nadere uitwerking, onderzoek of monitoring. De voorstellen zijn via onderstaande pijlers in te delen. Vervolgens ga ik per pijler nader in op de voorstellen en vervolgstappen.

- Het wegnemen van hardheden uit de regelgeving Wi2013 en het bieden van meer maatwerk;
- Het bieden van meer begeleiding aan inburgeraars onder de Wi2013;
- Het monitoren van de uitfasering van de Wi2013 zodat tijdig kan worden geacteerd op eventuele knelpunten;
- Het in beeld brengen van de nog inburgeringsplichtigen onder het regime van de «oude» inburgeringswet, de Wet inburgering 2007 (hierna Wi2007).

Via deze brief wil ik uw Kamer tevens informeren dat ik een wetswijzigingstraject in gang heb gezet ter uitwerking van de eerste twee pijlers, en

² Significant (2018) inburgering: systeemwereld versus leefwereld. Evaluatie wet inburgering 2013

³ Kamerstuk 35 483, nr. 73

⁴ Kamerstuk 35 483, nr. 73

⁵ Kamerstuk 35 510, nr. 24

ter introductie van een hardheidsclausule voor het nieuwe recht van de Wet inburgering 2021. Met het laatstgenoemde punt doe ik een toezegging aan uw Kamer gestand, gedaan tijdens het algemeen overleg van 3 februari 2021 (Kamerstukken 32 824 en 35 483, nr. 323), waarin een ontwerp van het Besluit inburgering 2021 werd besproken.

Het wegnemen van hardheden uit de regelgeving Wi2013 en het bieden van meer maatwerk

Uit de verkenning is een aantal hardheden, (te) strenge onderdelen van de wet- en regelgeving, naar voren gekomen. Ook is op een aantal punten gebleken dat meer maatwerk mogelijk en wenselijk is. Voor enkele onderdelen hiervan is aanpassing van wetgeving noodzakelijk. Door het moment van de verkenning lukt dit niet meer voor 1 januari 2022. Omdat de Wi2013 per die datum wordt ingetrokken, wordt via enkele wijzigingen in het overgangsrecht van de Wet inburgering 2021 voor de Wi2013-groep de mogelijkheid gecreëerd om op precieze, in de wet genoemde punten bij of krachtens algemene maatregel van bestuur op een later moment begunstigende aanpassingen te doen. Deze wetswijziging heeft 1 augustus 2022 als beoogde inwerkingtredingsdatum. Een wetswijziging realiseren per 1 augustus 2022 is ambitieus, daarom is het conceptwetsvoorstel op 27 september jl. opgesteld voor (internet)consultatie.

Mogelijk maken gedeeltelijke kwijtschelding terug te betalen lening: Bij een verwijtbare termijnoverschrijding krijgt een inburgeraar een boete. Naast een boete moeten asielmigranten ook de gehele lening terugbetalen. Dit is een «alles-of-niets» bepaling: ongeacht de mate van overschrijding of de omstandigheden ervan, wordt de gehele lening teruggevorderd. Uit de wetsevaluatie⁶ bleek al dat inburgeraars zich doorgaans goed bewust zijn van de consequenties van een verwijtbare termijnoverschrijding en dat dit stress-verhogend werkt. De Nationale ombudsman heeft eerder soortgelijke zorgen geuit. De lening kan leiden tot stress, maar ook forse schulden.⁷ De rechtspraak neemt in de context van de kinderopvangtoeslagaffaire ook andere beslissingen dan voorheen. Tot voor kort ondersteunden rechtelijke uitspraken deze wijze van uitvoering van de wet. Tegenwoordig oordeelt men anders. Men acht het buitenproportioneel en in strijd met het doel van de inburgering, als bij een beperkte verwijtbare termijnoverschrijding en aangetoonde inspanningen, de gehele lening wordt teruggevorderd.

Ik vind het belangrijk dat inburgering niet vrijblijvend is en daarom is het goed dat er serieuze inspanningen van inburgeraars worden gevraagd. Tegelijkertijd past een «alles-of-niets» bepaling onvoldoende bij de positie en het «doe-vermogen» van nieuwkomers in Nederland. Door middel van een precieze wijziging van de regelgeving, wil ik het mogelijk maken dat de terug te betalen lening bij een verwijtbare termijnoverschrijding gedeeltelijk kan worden kwijtgescholden. Dit als daar goede redenen voor zijn. Bijvoorbeeld als er sprake is van een geringe termijnoverschrijding, waarbij het laatste examenonderdeel is behaald kort na verloop van de inburgeringstermijn. Daarnaast kan het op basis van individuele bijzondere omstandigheden voor de hand liggen om gedeeltelijke kwijtschelding te verlenen. Via een wijziging van de Regeling inburgering 2013 wil ik per 1 januari 2022 gedeeltelijke kwijtschelding op aanvraag van de inburgeraar mogelijk maken. Het is daarnaast wenselijk om dit uiteindelijk ambtshalve mogelijk te maken. Daarvoor is eerdergenoemde

⁶ Significant (2018) inburgering: systeemwereld versus leefwereld. Evaluatie wet inburgering 2013

⁷ Nationale ombudsman in een brief aan de Minister van SZW (24 juni 2020).

wetswijziging noodzakelijk, met uiteindelijke uitwerking in de lagere regelgeving.

Hardheidsclausule: In bovengenoemd wetsvoorstel wordt ook een hardheids-clausule geïntroduceerd, zoals eerder toegezegd aan uw Kamer. Een hardheidsclausule wordt slechts overwogen voor situaties waarin de toepassing van de regeling kan leiden tot onbillijkheden van overwegende aard in *onvoorziene* gevallen of groepen van gevallen. Een dergelijke clausule moet tevens toegevoegde waarde hebben. Voor de Wi2021 en het regime Wi2013 wordt die waarde gezien. Hiermee kunnen gemeenten en DUO afzien van het opleggen van een bestuurlijke boete in die gevallen waarin sprake is van een zeer onredelijk gevolg als de boete wordt opgelegd en dit niet in lijn is met de bedoeling van de wet. Er wordt een extra vangnet gecreëerd naast de al bestaande boetestafel⁸ en de diverse gronden voor verlenging van de inburgeringstermijn indien er sprake is van een niet verwijtbare situatie die leidt tot vertraging bij de inburgering.

Versoepeling ontheffingsmogelijkheden van moeilijk leerbare jongeren binnen de ontheffing op basis van aantoonbaar geleverde inspanningen (AGI-ontheffing): Er is een groep jonge nieuwkomers waarvan, op basis van deelname aan regulier onderwijs al blijkt dat zij moeilijk leerbaar zijn. Dit betreft bijvoorbeeld jongeren die praktijkonderwijs volgen of hebben gevolgd.⁹ Wanneer zij op enig moment inburgeringsplichtig worden, is de kans heel groot dat zij via een AGI-ontheffing uiteindelijk uitstromen. Het is in deze situatie niet effectief, en het zorgt voor frustratie, als zij eerst 600 uur inburgeringscursus moeten volgen voordat zij in aanmerking komen voor een AGI-ontheffing. Zij hebben immers al taalles gekregen via hun deelname aan het reguliere onderwijs. Voor deze groep wil ik het mogelijk maken dat gevolgde lessen Nederlands op het reguliere onderwijs meetellen bij de AGI-ontheffing. En dat zij niet tweeënhalf jaar hoeven te wachten voordat zij deze ontheffing kunnen aanvragen. Ook dit is onderdeel van bovengenoemd wetsvoorstel, met nadere uitwerking in lagere regelgeving.

Verlaging van het benodigde aantal examenpogingen Oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt (ONA) ten behoeve van verlenging van de inburgeringstermijn op basis van aantoonbaar geleverde inspanningen (AGI-verlenging): Uit de aanvragen tot ontheffing van de inburgeringsplicht op grond van de discretionaire bevoegdheid, blijkt dat een gedeelte van de aanvragers in het verleden geen verlenging heeft gekregen van de inburgeringstermijn, enkel omdat zij niet aan de eis van twee ONA-examenpogingen hadden voldaan. Voldoen aan de ONA-eisen¹⁰ vergt meer dan het afleggen van een examen en kan leiden tot een (onvoorziene) vertraging aan het einde van het inburgeringstraject. Het vergt bijvoorbeeld het (opnieuw) vullen en samenstellen van een portfolio. Via een aanpassing van de Regeling inburgering 2013 kan bepaald worden dat er voortaan nog maar één ONA-examenpoging nodig is om in aanmerking te komen voor de AGI-verlenging. Met DUO wordt nog bezien per wanneer deze wijziging uitvoerbaar is.

Vergoeden kosten medische keuring bij medische ontheffing: De kosten van de noodzakelijke keuring moet de inburgeraar nu zelf betalen. Uit de

⁸ In de bestaande boetestafel wordt de boete op basis van geleverde inspanningen gematigd.

⁹ Over de inburgeringsplicht van deze jongeren bent u geïnformeerd in de uitvoeringsbrief inburgering van 24 juni 2021, Kamerstuk 32 824, nr. 329

¹⁰ ONA kan worden behaald via verschillende routes: via een goedgekeurd portfolio en een eindgesprek, via minimaal 64 uur cursus en een goedgekeurd portfolio of via een vrijstelling vanwege werk of een mbo-1 opleiding.

wetsevaluatie¹¹ blijkt dat deze kosten een drempel vormen om het medisch onderzoek te laten doen. Onder de Wi2021 worden deze kosten vergoed indien de medische ontheffing wordt verleend. Door deze kosten onder de Wi2013 ook te vergoeden indien de medische ontheffing wordt verleend, wordt meer recht gedaan aan de (financiële) positie van de inburgeraar. Dit vereist een aanpassing van de Regeling inburgering 2013 met toepassing per 1 januari 2022.

Meetellen alfabetiseringsuren in boetestaffel verwijtbare termijnoverschrijding: Alfabetiseringsuren tellen nu niet mee in de boetestaffel, maar bijvoorbeeld wel voor de AGI-ontheffing. Dat is onlogisch. Door deze uren wel mee te laten tellen in de boetestaffel wordt meer recht gedaan aan de geleverde inspanning van een inburgeraar. Ook wordt hij niet geconfronteerd met een hoge boete indien de inspanningen toch niet het beoogde effect hebben gehad. Dit vereist een aanpassing van de Beleidsregel boetevaststelling inburgering. Deze zal voor 1 januari 2022 worden aangepast.

Meetellen van taaluren van vóór de datum vastgestelde inburgeringsplicht in de AGI-ontheffing: Inburgeraars maken uren taallessen voor bijvoorbeeld een eerder verblijfsdoel, of omdat zij na vergunningverlening van de IND snel proactief aan de slag gaan met taallessen. Deze uren tellen nu niet mee in de AGI-ontheffing. Door deze uren wel mee te laten tellen, wordt meer recht gedaan aan de geleverde inspanningen en gemaakte kosten door de inburgeraar. De inburgeraar moet hiervoor wel bewijs aan kunnen leveren en de taaluren moeten gevolgd zijn bij een taalschool met Blik op Werk keurmerk. Deze aanpassing is opgenomen in het eerdergenoemde wetsvoorstel, met nadere uitwerking in lagere regelgeving.

Ambtshalve draagkrachttoets bij terugbetaling lening: Indien een inburgeraar zijn lening moet terugbetalen kan er op aanvraag van een inburgeraar een draagkrachttoets worden gedaan. Dit om vast te stellen welk maandbedrag een inburgeraar zich kan veroorloven gezien zijn financiële situatie. Het is echter gebleken dat niet elke inburgeraar op de hoogte is van de mogelijkheid tot het aanvragen van een draagkrachttoets. Hierdoor kan een inburgeraar in de (financiële) problemen komen terwijl dat niet nodig hoeft te zijn. Door het voor DUO mogelijk te maken om ambtshalve de draagkracht te toetsen worden alle inburgeraars die daarvoor in aanmerking komen, bereikt. Ook kan sneller en beter rekening worden gehouden met de financiële situatie van de inburgeraar. Hiervoor is een aanpassing van de Regeling inburgering 2013 nodig. Met DUO wordt nog bezien per wanneer deze wijziging uitvoerbaar is.

Opnemen standaard verlengingsgrond van de inburgeringstermijn voor gedupeerden van failliete taalscholen of een taalschool met ingetrokken keurmerk: Een inburgeraar loopt buiten zijn eigen invloed om een aantal maanden vertraging op als hij om deze reden moet wisselen van taalschool. Ik heb DUO eerder al gevraagd coulant om te gaan met gedupeerden van failliete taalscholen of een taalschool met ingetrokken keurmerk. Via een aanpassing van de Beleidsregel verlenging inburgeringstermijn bij geen verwijt wordt dit beleid vastgelegd. Deze aanpassing zal voor 1 januari 2022 worden gerealiseerd.

Verruimen terugbetalingstermijn en verlagen termijnbedrag van de boete bij een verwijtbare termijnoverschrijding: Bij de vaststelling van de boete wordt voldoende rekening gehouden met de geleverde inspanningen van

¹¹ Significant (2018) inburgering: systeemwereld versus leefwereld. Evaluatie wet inburgering 2013

de inburgeraar. Hierdoor is de boete voor veel inburgeraars te overzien. Wel ontvangt DUO met enige regelmaat signalen over de beperkte terugbetalingstermijn en de hoogte van het termijnbedrag per maand. De terugbetalingstermijn is standaard 12 maanden, maar kan in sommige gevallen worden verlengd naar 24 maanden. De inburgeraar moet dit zelf aanvragen en hiervan zijn niet alle inburgeraars op de hoogte. DUO zal de terugbetalingstermijn standaard verruimen van 12 naar 24 maanden. Daarnaast zal het minimale termijnbedrag van € 50,- worden losgelaten en de hoogte daarvan worden vastgesteld op het bedrag dat nodig is om de boete binnen 24 maanden af te lossen.¹² Het is van belang dat de inburgeraar de boete binnen twee jaar aflost, omdat na twee jaar opnieuw een boete kan worden opgelegd. Hiermee wordt een opeenstapeling van boetes voorkomen. Hiervoor is geen aanpassing van regelgeving vereist.

Uit de verkenning zijn twee aandachtspunten naar voren gekomen die nadere uitwerking behoeven alvorens ik over kan gaan tot concrete stappen:

- *Beoordeling psychische klachten bij medische keuring:* Uit diverse onderzoeken is gebleken dat de gezondheid een belangrijk effect heeft op de prestaties van inburgeraars ten aanzien van de inburgering. Met name psychische en psychosociale klachten kunnen een barrière vormen voor het succesvol doorlopen van de inburgering. Er wordt aangegeven dat er meer aandacht moet zijn voor de psychische klachten van inburgeraars. Samen met DUO wil ik kijken of wij in gesprek met de medisch adviseur de regels ten aanzien van de beoordeling van psychische klachten kunnen versoepelen en wat daarvoor eventueel nodig is. Daarbij blijft uiteraard het uitgangspunt dat psychische klachten niet per definitie aan inburgering in de weg staan.
- *Het vereiste aantal examenpogingen in het kader van de AGI-ontheffing:* De huidige voorwaarden van de AGI-ontheffing vereisen minimaal vier pogingen per niet behaald examenonderdeel. Er wordt al langer door diverse partijen aangegeven dat deze voorwaarde buitenproportioneel en niet effectief is. Ook legt deze voorwaarde druk op het inburgeringsstelsel zelf, want de examencapaciteit is beperkt en kan beter worden ingezet voor realistische examenpogingen dan voor zogenaamde «ontheffingspogingen». Meer partijen in het veld pleiten daarom voor een vermindering van het aantal examenpogingen. Het lastige hieraan is dat een verlaging van deze voorwaarde er niet toe moet leiden dat inburgeraars zich minder gaan inspannen om het examen te halen. Dat draagt niet bij aan de kansen van nieuwkomers in de Nederlandse samenleving. Van hen mag worden verwacht dat zij aanzienlijke inspanning leveren om onder andere de Nederlandse taal te leren. Het doen van voldoende examenpogingen kan daar onderdeel van zijn. Dit stelt mij voor een dilemma waar ik op dit moment nog geen antwoord op heb. Ik wil hier samen met betrokken partijen en mogelijk extern onderzoek komen tot een nadere analyse van de problematiek en eventuele oplossingsrichtingen.

Het bieden van meer begeleiding aan inburgeraars onder de Wi2013

In de verkenning is ook gekeken hoe de begeleiding van de inburgeraars onder de Wi2013 kan worden verbeterd. Zoals uw Kamer bekend is heb ik voor de periode 2021 tot en met 2026 in totaal € 46,5 mln. aan gemeenten beschikbaar gesteld ten behoeve van de begeleiding van asielmigranten onder de Wi2013. Op een tweetal punten zie ik samen met de VNG nog verdere ruimte voor verbetering.

¹² Waarbij een minimum van € 15,- zal worden gehanteerd.

- De maatschappelijke begeleiding van inburgeraars die hun lening bijna verbruikt hebben, maar nog niet zijn ingeburgerd (de zogenaamde ELIP-groep) zal worden uitgebreid. Hiermee kunnen inburgeringsplichtigen in de laatste fase van het inburgeringstraject begeleiding van gemeenten krijgen, die bestaat uit maatwerk, gericht op het voldoen aan de inburgeringsplicht. Daarmee kunnen ze vervolgens actief participeren in de Nederlandse samenleving. De gemeenten dienen telkens zelf een inschatting te maken of en op welke wijze deze extra begeleiding wordt ingericht. Een deel van de inburgeraars zal immers alsnog zelfstandig kunnen inburgeren en heeft daarom geen behoefte aan extra begeleiding. Door deze aanpassing wordt er een grondslag gecreëerd op basis waarvan DUO gegevens kan uitwisselen met gemeenten ten behoeve van een goede begeleiding van de ELIP-groep.¹³ Deze wijziging loopt mee in bovengenoemd wetsvoorstel, met nadere uitwerking in lagere regelgeving. Ik heb reeds middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de begeleiding van de ELIP-groep.
- Gezinsmigranten maken tot nu toe geen onderdeel uit van de ondertussen-afspraken met gemeenten. Uit de wetsevaluatie¹⁴ bleek al dat een deel van de gezinsmigranten behoefte heeft aan extra begeleiding. Met name gezinsmigranten met een van origine buitenlandse partner kunnen deze hulp goed gebruiken. Aangezien gezinsmigranten binnen het nieuwe stelsel ook een intake, een PIP en voortgangsgesprekken krijgen, wil ik met de VNG gaan bekijken of het haalbaar is om de ondertussen-afspraken uit te breiden naar een deel van de gezinsmigranten.

Het monitoren van de uitfasering van het Wi2013- stelsel

Uit de verkenning is een aantal andere zaken naar voren gekomen die nader onderzoek of monitoring behoeven, en verband houden met een goede uitfasering van het Wi2013-stelsel de komende jaren.

- *Onderzoek naar nog inburgeringsplichtige populatie eerste cohorten Wi2013:* Een kleine groep inburgeraars uit bijvoorbeeld de cohorten van 2013 en 2014 (het jaar waarin iemand inburgeringsplichtig is geworden) heeft nog niet voldaan aan de inburgeringsplicht. Een groot deel van hen is al één of twee keer een nieuwe termijn én boete in het kader van verwijtbare termijnoverschrijding opgelegd. Door middel van onderzoek kan worden gekeken of sommige inburgeraars bijvoorbeeld specifieke begeleiding nodig hebben. En hoe inburgeraars eventueel kunnen worden bewogen werk te maken van inburgering. Vooral deze groep brengt het risico met zich mee dat het Wi2013-stelsel nog lange tijd in stand moet worden gehouden. Dit is onwenselijk voor de inburgeraar zelf en zorgt voor extra uitvoeringslasten bij met name DUO. De start van het onderzoek is beoogd op begin volgend jaar. Naar verwachting zullen de resultaten van het onderzoek dan in het tweede helft van 2022 bekend zijn.
- *Monitoren lesaanbod onder de Wi2013 na ingang nieuwe Wet inburgering 2021:* Diverse partijen hebben de zorg geuit dat het lesaanbod voor de Wi2013 de komende jaren mogelijk wegvalt en/of de kwaliteit ervan sterk vermindert. Na invoering van de nieuwe Wet inburgering 2021 zal het aantal inburgeraars onder de huidige wet afnemen en het zal misschien niet altijd mogelijk zijn om aan oude en nieuwe cursisten samen les te geven. Dit maakt dat het huidige

¹³ In het bestuurlijk overleg met de VNG in juli jl. is afgesproken dat SZW en de VNG samen zorg dragen voor het mogelijk proberen te maken van de gegevensuitwisseling vanuit DUO aan gemeenten. Via deze aanpassing wordt daarvoor de nu ontbrekende grondslag gecreëerd.

¹⁴ Significant (2018) inburgering: systeemwereld versus leefwereld. Evaluatie wet inburgering 2013

aanbod steeds minder rendabel wordt, waardoor taalaanbieders dit aanbod mogelijk zullen (moeten) staken. Op dit moment is echter niet met zekerheid te zeggen of en zo ja hoe, het aanbod onder het huidig stelsel verandert zodra de nieuwe wet ingaat. Daarom zal het aanbod de komende jaren – kwantitatief en kwalitatief – worden gemonitord zodat op tijd kan worden geacteerd indien nodig.

Het in beeld brengen van de nog inburgeringsplichtige groep onder de Wi2007

Vorig jaar heb ik uw Kamer geïnformeerd over de groep inburgeraars die nog inburgeringsplichtig is onder het inburgeringsstelsel uit de periode 2007–2012.¹⁵ Het gaat hierbij om zo'n 8.500 inburgeraars. Met de VNG en gemeenten zijn gesprekken gevoerd over deze groep. Hieruit komt naar voren dat het wenselijk is deze groep begeleiding of ondersteuning te bieden indien nodig, maar de capaciteit van gemeenten in combinatie met de nieuwe wet en de ondertussen-groep wel een serieus aandachtspunt is. Temeer omdat eigenlijk niet duidelijk is hoe het komt dat zij nog niet aan de inburgeringsplicht hebben voldaan en hoeveel ondersteuning deze groep nog nodig heeft en/of graag ontvangt. Op basis van onderzoek wil ik antwoord krijgen op de vraag welke ondersteuningsbehoefte deze groep wel of niet heeft en op welke manier dit kan worden geboden. Het streven daarbij is om deze groep zo snel mogelijk uit de Wi2007 te laten uitstromen. Start van het onderzoek is beoogd begin volgend jaar. Naar verwachting zullen de resultaten van het onderzoek dan in het tweede kwartaal van 2022 bekend zijn.

Financiën

Om bovenstaande aanpassingen door te kunnen voeren heb ik binnen mijn begroting in totaal € 15,7 mln. gereserveerd.¹⁶ De voorgestelde maatregelen leiden voornamelijk tot kosten voor systeem aanpassingen en uitvoeringskosten bij DUO.

Tot slot

In aanvulling op bovenstaande maatregelen zal ik de komende periode samen met onder andere DUO blijven onderzoeken of en hoe maatwerk in brede zin meer mogelijk is.

Bovenstaande voornemens vereisen aanzienlijke inzet. Zeker in combinatie met de werkzaamheden rondom de nieuwe inburgeringswet. Ik zal daarom op korte termijn vooral focussen op de aanpassing van regelgeving en daarna de andere voorstellen oppakken. Ik zal uw Kamer periodiek via de uitvoeringsbrief inburgering informeren over de voortgang.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A.D. Wiersma

¹⁵ Kamerstuk 32 824, nr. 303

¹⁶ Kamerstuk 35 925, nr. 2